

YRITTÄJÄN TARINA NOJAA AJATTELU- TAPOJEN MUUTOKSIIN

Paula Kyrö (1998)
Yrittäjyyden tarinaa
kertomassa. WSOY. 149 s.
ISBN 951-0-22292-5

Paula Kyrö on kuvannut yrittäjyyden tarinaa kiehtovalla ja opettavaisella tavalla. Kirja jäsentää yrittäjyyttä historiallisesti sekä ajallisesti että suuriin ajattelutapojen muutoksiin nojaten. Yhteiskunnallisen kehittymisen vaiheina kirjassa pidetään traditionaalista, modernia ja postmodernia. Postmodernin murroksen nähdään tapahtuneen 1970- ja 1980-luvuilla ja postmodernin arvioidaan alkaneen tulla näkyväksi 1980-luvulta eteenpäin.

Kirjan kiinnostavimmat jaksot liittyvät yrittäjyyden epistemologian ja historian jäsenyykseen. Tässä mielessä kirja tarjoaa sitä, mitä otsake lupaa. Kirja todellakin jäsentää yrittäjyyden tarinaa. Historiallinen tarkastelu avaa silmiemme eteen näkyvän, jossa yrittäjyys liittyy sellaisiin sanoihin, kuten tekijä, seikkailija, rehellinen mies, keinottelija, sopi-

muksen tekijä, väkivallan tekijä ja työllistäjä. Nämä sanat kehystävät yrittäjyyden tarinaan ja luovat sille position tekstiverkoston kudelmassa.

Kyrö linjaa yrittäjyyttä myös organisaatioihin ja oppimismäykseen rinnastaen. Tekijän näkökulma organisaatioiden ja yrittäjyyden yhteydestä hakee vastakkainasetteluja. Organisaatiot rinnastetaan modernin liiallisen kapea-alaiseen rationaalisuuspyrkimykseen ja byrokraattiseen toimintatapaan ja yrittäjyys joustavaan ja oma-aloitteelliseen sekä uutta luovaan toimintatapaan. Näin siitäkkin huolimatta, että tekijä esittelee organisaationäkemysten kehityskulkuja. On valitettavaa, ettei tekijä ole esitellyt viimeaikaisia organisaationäkökulmia. Postmodernit organisaationäkökulmat puuttuvat lähes tyystin. Näin syntyy käsitys, että yrittäjyys on ainoa postmodernin airut yrityksissä. Postmodernien organisaationäkemysten laajempi esittäminen olisi poistanut kirjan taustalla olevaa vastakkainasettelun makua ja tuonut

sen lähemmäksi todellisuutta, jossa yrittäjyys on myös eräs postmodernien organisaatioiden toiminnan kehityslinjoista. Samalla se olisi poistanut juopaa yrittäjyyden ja organisaatioissa työskentelyn positoiden väliä.

Yrittäjyyden rinnastaminen oppimismäkemysten kehittämiseen tehdään kirjassa kahdessa osassa. Ensin kuvaillaan oppimismäkemysten kehittymistä ja myöhemmin jatketaan oppimismäkemysten muuttumisen tarkastelua yrittäjän persoonan tarkastelun yhteydessä. Tekijä käy lävitse behavioristisen ja kognitiivisen oppimismäkemysten sekä humanistisen oppimismäkemysten, muttei vielä oikein löydä postmodernia oppimismäkemystä.

Muutoinkaan tekijä ei löydä postmodernin tekstuaalista ja dekonstruktiivista luonnetta, vaikka hahmottaa postmodernia monin tutuin piirtein. Tekijälle postmoderni rinnastuu vain kapealta osaltaan poststruktuurilismiksi ja pääosin kulttuuri-

tutkimukseksi. Kulttuuritutkimuksessakin tekijä on tunnistanut ainoastaan funktionaalisen ja strukturaalisen suuntauksen. Näin symbolinen näkökulma jää melko vähälle. Strukturaalisen kulttuuritutkimuksen rinnastaminen postmoderniin näkökulmaan lienee onnettomin kömmähdyks, sillä kulttuuritutkimusta voitaneen pitää eräänlaisena modernin kritiikkinä pikemminkin kuin postmodernina näkökulmana.

Postmodernin viitekehyksen käyttäminen yrittäjyyden hahmottamisessa onkin varmasti vaikeaa, sillä postmoderni ei ole tarjonnut mitään uutta, vaan on vain luonut dekonstruktioita ja avannut vertauskuvia sekä tekstien välisiä suhteita. Postmoderni on osoittanut tekstien kontekstisidonnaisuuden, paikallisuuden sekä intertekstuaalisuu-

den ja jättänyt meidät tulkintojen loputtomaan kehään ja tulkintamahdollisuuksien äärettömään avaruuteen.

Yrittäjyyden rinnastaminen postmoderniin on vaikeaa sikäläkin, että postmodernissa modernin subjekti ei enää vallitse 'itsenä' tai 'mielenä', vaan on vain positio tekstissä. Tekijän kuoleman jälkeen on tekstin tulkinta alkanut nosta yhä enemmän päätään. Niinpä postmoderni onkin pirstaleinen tulkintojen ja paikallisten habitusten muovauspaikka. Sosiaalisen konstruktivismiin tuominen tarkasteluun olisi saattanut avata yrittäjyyden tarkastelua uudesta näkökulmasta. Myös tekstuaalisuuden tarkastelu postmodernin tarkastelun yhteydessä olisi voinut lisätä ymmärrystämme siitä, miten tekstin aukot imaisevat joi-takuita mukaansa luomispro-

sessiin, jossa haetaan uusia positi-
tioita. Kyrö on tuonut meidät
tekstin aukkojen eteen, mutta
jättänyt meidät pohtimaan, mik-
si aukot täyttyvät. Humanismi ei
ole ainoa aukkoja täyttävä dis-
kurssi. Pikemminkin voisi väit-
tää, että yrittäjyys itsessään ku-
vaa jotakin aukkojen täyttämi-
sestä, muttei tuo esille substans-
sia, joka täyttää ne. Luultavasti
onkin mahdotonta kuvailla sisäl-
töä, joka täyttää nopeasti muut-
tuvien tilanteiden avaamia mah-
dollisuuksia, mutta saattaisi olla
mahdollista kuvailla prosesseja,
joissa täyttämistä yritetään.

Kirja avaa lukijalle näkymiä, joi-
den tarkastelu on välttämätöntä
postmodernin ympäristömme
hahmottamisessa. Se kuuluu eh-
dottomasti kirjoihin, joita jokai-
sen tulee lukea ja josta käydään
vilkasta keskustelua.

Pauli Juuti